

Tôn s[ư] tr[ở]ng đ[ạo] là đ[ạo] đ[ức] c[ủa] c[ộng] dân Vi[ệt] không ph[ải] t[ừ] khi có Văn Mi[ếu] u[ng] th[ư] Th[ư] y Kh[ổng] Ng[ữ] và Th[ư] y Chu Văn An mà xa x[ã] a h[ơn] n[hiều] a. Thiên C[ông] mi[ếu], hay còn g[ọi] là Đ[ền] Th[ư] y, trong c[ơ] m[ở]m Di tích Đ[ền] Hùng th[ư] Th[ư] y Vũ Th[ư] Lang, t[ên] t[ên]g truy[ền] đ[ức] xây d[ựng] t[ên] th[ư] i Hùng V[ũ] t[ên]g ch[ỉ]ng t[ên] đ[ể]u đó.

L[à] p[ro]p các th[ư] h[ọc] Nho sinh trùng tu, tôn t[ôn]o h[ọc]ng khó[khăn] nên đ[ền]n bây gi[ờ] v[à] n[ay] gi[ờ] đ[ức] nét c[ứng] kính trang nghiêm. Th[ư] y Vũ Th[ư] Lang không ph[ải] là ng[ười] i b[ên] x[ã], nhân dân đã đón th[ư] y v[à] đ[ể] d[ạy] đ[ạo] làm ng[ười] i cho con em mình. Đ[ể] th[ư] y và gia quy[ên] an c[ộng] l[à] c[ộng] nghi[ệp], dân n[ay] i đây đã d[ựng] nhà, c[ộng] ru[ộng] cho v[à] con th[ư] y. Ru[ộng] c[ộng] cho th[ư] y đ[ức] g[ọi] là h[ọc] đ[ể]n, đ[ức] ch[ỉ]n n[ay] i ru[ộng] t[ên]t, đ[ể] canh tác và không ph[ải] i n[ay] p[ro] thu[ật]. Thì ra vì c[ộng] toàn dân chăm lo s[ư] nghi[ệp] giáo đ[ức] không ph[ải] bây gi[ờ] m[ay] có. C[ộng] đ[ể]ng tr[ở]ng c[ộng] nghĩa tình c[ộng] a ng[ười] i dân, th[ư] y Lang h[ết] lòng chăm sóc cho l[à] p[ro] n[ay] i đây h[ọc] ch[ỉ], h[ọc] l[à], h[ọc] nghĩa. H[ọc] trò th[ư] y nhi[ều] u[ng] ng[ười] i thành danh đ[ể] đ[ể]t. Khi th[ư] y m[ay] t[ên] h[ọc] trò th[ư] y kh[ông] p[ro] các n[ay] i kéo nhau v[à] ch[ỉ]u tang. Căn nhà th[ư] y, v[à] a là h[ọc] đ[ể]ng, v[à] a là t[ên] th[ư] t[ên] v[à] sau tr[ở] thành Đ[ền] Th[ư] y, quanh năm đ[ức] h[ọc] trò h[ọc]ng khó[khăn]. Th[ư] y s[ư]ng thanh b[ản] ch[ỉ] nên khi m[ay] tr[ở] t[ên] linh thiêng, tr[ở]ng c[ộng] khi đi thi sĩ t[ên] kh[ông] p[ro] n[ay] i đ[ể]n đây th[ư] p[ro] h[ọc]ng l[à] th[ư] y đ[ể]u đ[ể] đ[ể]t cao. Mùa thi đ[ể]n đ[ể]n Th[ư] y ngào ng[ười] t[ên] khó[khăn] h[ọc]ng là v[à] y.

Trong xã h[ọc] i phong ki[ến], v[à] th[ư] c[ộng] a ng[ười] i th[ư] y đ[ức] x[ã] p[ro] t[ên] cao. Sau vua chúa, không ph[ải] i quan l[à] i mà là ng[ười] i Th[ư] y. Công đ[ể]ng đ[ức] còn đ[ể]t cao h[ơn] c[ộng] công sinh thành. Cách x[ã] p[ro] Quân – S[ư] — Ph[ải] cho th[ư] y v[à] th[ư] c[ộng] a ng[ười] i th[ư] y trong xã h[ọc] i đ[ể]ng c[ộng] tôn vinh nh[ư] th[ư] nào. Trong dân gian cũng v[à] y, “ **Mu[ôn] n[ay] sang thì b[ản] c[ộng] u[ng] k[ể] u, mu[ôn] n[ay] con hay ch[ỉ] thì yêu l[à] y th[ư] y** ho[àn] c[ộng] “

Không th[ư] y đ[ể] m[ay] làm nên

” ...

T[ên] t[ên]g nguyên đán hàng năm là d[ể]p đ[ể] con cháu bày t[ên] lòng hi[ếu] u[ng] th[ư] o v[à] i cha m[ay] và th[ư] y giáo.

“ **M[ay] ng m[ay] t[ên] t[ên] cha, m[ay] ng hai t[ên] t[ên] m[ay], m[ay] ng ba t[ên] t[ên] th[ư] y**.”

Truỵn tḥng tôn ṣ tṛng đ̣o đó đã đ̣c các tḥ ḥ cháu con tịp thu ḅi đ̣p và tṛ thành ṃt nét đ̣p nhân văn gịa đ̣i tḥng ṿa g̣n g̣i ṿa thiêng liêng. Chính đây là ngụn c̣ vũ to ḷn đ̣ đ̣i ngũ tḥy giáo yêu ng̣i và yêu ngḥ. Ḍu gịc đã trịn miên, ḍu đối c̣m nḥt mụi, chúng ta ṿn cho ra đ̣i nhịu tḥ ḥ nhân tài cho đ̣t ṇc. Càng khó khăn gian kḥ tình nghĩa tḥy trở càng sâu ṇng...

̣y ṿy nḥng hai cḥ **tôn ṣ** thiêng liêng ̣y đang ḅ ṃt ṣ ḅ pḥntḥy cô bịn thành ṃt tḥ hàng hóa ṭm tḥng và dung ṭc. Cḥy tṛng, mua đ̣m, huyền náo tṛng thi, ḥc gị ḅng tḥt, ăn ḅt kḥu pḥn tṛ nḥ, mua đ̣u vào, bán đ̣u ra, làm nḥc nhân pḥm ḥc sinh...đang tṛ thành ṃt ṭ ṇn khó kḥc pḥc. Cḥ ṭng giáo đ̣c ngày càng đáng báo đ̣ng. Có hàng trăm tṛng Đ̣i ḥc nḥng không có tṛng nào đ̣c ṇm trong ṭp 10 hay ṭp 20 tṛng Đ̣i ḥc danh tịng c̣a khu ṿc... Nguỵn nḥt là nó đang đ̣n làm xói mòn ṃt truỵn tḥng đ̣o đ̣c nhân văn c̣a dân ṭc – truỵn tḥng tôn ṣ tṛng đ̣o.

Tuy nhiên, “kính ṭ ṭ ṃ đ̣ng mà đ̣”(Eng-ghe), giáo đ̣c cũng ṿy. Ṣ ṭt đ̣p và nhân văn, cụi cùng bao gị cũng chịn tḥng./.

Mai Ḥng